

Izbija vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and holidays.

LETO—YEAR XIV. Cena lista je \$5.00. Entered as second-class matter January 23, 1914, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., sobota, 31. decembra (Dec. 31) 1921. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 304.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

DEBS NAJBRIŽ NE POJDE V INOZEMSTVO.

Povabljen je v Rusijo, Anglijo, Južno Afriko, Avstralijo in na Irsko.

NJEGOVI BOŽIČNI DNEVI V WASHINGTONU.

Washington, D. C. — (Federated Press.) — Gene Debs ne bo potoval okrog sveta. Ruska socialistična federativna republika ga je oficijelno povabila, da naj bo njen gost. Dalje je prejel vabila za obisk Irske, Anglije, Južne Afrike in Avstralije.

Kolikor je Debs dal vedeti svojim ožjim prijateljem tekom svojega dvadnesnega bivanja v Washingtonu, ostane nekaj časa doma v Terre Haute in potem se loti svojega prvega velikega dela v Ameriki. Debs še ne ve, kaj se je vse zgodilo na svetu v treh letih njegovega zapora. Časopisov ni smel prejemati in iz revnih odlomkov novice, ki jih je od časa do časa dobil v ječo, si ni mogel ustvariti natančne slike položaja. Zlat je začel svobodno govoriti s svojimi prijatelji in spoznavati nove razmere.

Debsov drugi dan v Washingtonu je bil zelo buren. Srečal se je z ljudmi, s katerimi ni še nikdar prej govoril in vsi so mu stisnili roko kot prijatelju. Prvi, ki ga je posetil, je bil Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije. Govorila sta precej časa o akciji, ki jo je treba še vzeti za osvoboditev ostalih političnih jetnikov. Za Gompersom je prišel William H. Johnston, predsednik organizacije strojnikov, potem Frank Morrison, tajnik A. F. of L., ki je pripeljal s seboj Tom Egana, urednika federacijskega časnikarskega bulletina "The News Letter" in tiskarskega veterana v toledskem gibanju. Pogovor je trajal dolgo časa o delavskem gibanju v prejšnjih časih, o konvencijah in prijateljih, ki so že mrtvi. Nato je prišla skupina bivših vojakov. Članov Veteranov svetovne vojne ne, ki so mu stisnili roko. Zatem ga je posetil star tovariš, s katerim sta skupaj delala na železnici, Marwin Gates Sperry, ki je veliko storil za Debsovo osvoboditev pótom Legije prostakov in pomorščakov. Prišel je znanec iz Severne Dakote, kateremu je Debs povedal dogodek iz noči leta 1894., ko je izposloval pogodbo z Northern Pacific železnico in dosegel, da so železniški magnati dali poldrugi milijon dolarjev v mezdah v naprej stavkarjem. Tisto noč je Debs sedel v pisarni železniškega superintendenta in brzojavno pozival železničarske organizacije na delo. Iz Farga, Severna Dakota, je pa prišel odgovor že proti jutru: "Zal nam je, da ne moremo pričeti z delom pred jutrom: proslava zmage še ni končana."

Peter J. McSwiney, brat mučeniškega župana iz Corca na Irskem, je poklonil Debsu sliko brata z napisom: "Debsu, največjemu Američanu, mučniku za resnico in ljubitelju človeštva".

Gilson Gardner je vzel Debsa s seboj v kapitol. Debs se je hotel osebno zahvaliti senatorju Watsonu iz Georgije za boj, ki ga je Watson vodil v senatu v prid političnih jetnikov. Watson ni bilo v kapitolu in Debs mu je pustil pismo s svojo gorko zahvalo. Debs je povedal, da je vest o Watsonovem razkritju brutalnega postopanja z vojniki v ameriški armadi tekom zadnje vojne prodrla tudi v jetnišnico v Atlantici. Tam se nahaja okrog 200 bivših vojakov in Debs se je prepričal iz pogovorov z njimi, da je Watsonova obtožba resnična.

Ko je bil Debs v kapitolu, je obiskal več senatorjev, med njimi tudi Boraha, kateri je čestital Debsu, rekoč, da dobro izgleda, kar gotovo prihaja od čiste vesti.

DEBS JE PAVEDAL HARDINGU, DA KRISTUS NI NOSIL BAJONETA.

Washington, D. C. — Ko je Debs na božični dan posetil predsednika Hardinga, sta govorila o odpravi vojne. Harding je rekel, da on kot miroljuben kristjan rajši reši mednarodni spor z razsodiščem kakor z orožjem. Debs je nato dejal, da on ni še nikdar slišal, da bi bil Kristus nosil vojaško uniformo in z bajonetom razširil svoje nauke! Kako torej more kristjan verjeti v vojno?

LINCARSKA DRHAL JE UBILA LETOS 63 OSEB.

MED NJIMI STA BILI DVE ŽENSKI!

59 Žrtve je bilo zamorcev, štiri žrtve pa belopoltniki.

Tuskegee, Ala. — Tukajšnji zamorski izobraževalni inštitut nananjaja, da je bilo v Združenih državah v letu 1921 linčanih tri in šestdeset oseb. Torej sta bili dve osebi več linčani kot v letu 1920! Od teh oseb je bilo dva in šestdeset linčanih v južnih državah, ena pa v severnih državah. Med žrtvami te brutalnosti je bilo devet in petdeset zamorcev in štiri belopoltno osebe. Med zamorci sta bili tudi dve ženski.

Štiri žrtve so žive sežgali, kakor ob času sv. inkvizicije v Španiji. Tri osebe so ubili in kasneje njih trupla sežgali. Od zamork, ki sta bili linčani, je bila ena obtožena, da je pomagala pobegniti ubijalcu, ki je ubil policaj. Druga je bila obtožena, da je čenvala k plemenskih izgredom.

Država Georgija in Mississippi sta zopet na prvem mestu. V Georgiji je bilo linčanih enajst oseb, v Missisippiju pa štirinajst. Država Texas ni med zadnjimi, kajti v tej državi je bilo linčanih sedem oseb.

Število linčarskih umorov pokazuje, da so v južnih državah še ravno take brutalne metode v navadi, kot so bile takoj po končani državljanski vojni. Mesto, da se število linčarskih umorov znižuje, se je pa povišalo. Iz tega sledi, da je postala nujna potreba, da kongres nekaj stori, da se odpravi linčarski umori. Južne države ne bodo storile ničesar za odpravo te sramotne pege. Kongres pa ima moč, da sprejme postavbo, ki zanesljivo omeji take divjaške čine, ako jih že ne more odpraviti popolnoma.

ZDRUŽITVENA KONFERENCA.

Predsednik Harding in Hughes sta v konfliktu zaradi sklicanja nove konference, ako sedanja ponesreči. Harding je za novo konferenco, Hughes pa pravi, da bi bila nova konferenca potrata časa.

Francija, Japonska in Italija nasprotujejo Rootovemu predlogu za omejitve submarinskega vojskovanja. Anglija in Amerika podpirata predlog.

FRANCOSKI DIPLOMAT JE KONFERIRAL Z RADEKOM?

Iz Berlina javljajo, da je zastopnik sovjetske vlade odpotoval na sestanek s Francoski.

TROCKIJ SVARI PRED NOVI MI NAPADI NA RUSIJO.

Berlin, 30. dec. — Karl Radek, sovjetski diplomat in osebni prijatelj Leninov, je dopel pred nekaj dnevi v Berlin iz Moskve. Tu se je sešel z dvema francoskima častnikoma in se odpeljal z njima v avtomobilu nekam v Porenje, kjer bo konferiral s predstavnikoma francoske vlade.

V Berlinu je vse polno špekulativnih govorov, kaj pomeni ta sestanek. Nedvomno je posledica sporazuma med Lloyd Georgem in Briandom, ki sta sklenila povabiti Sovjetsko Rusijo na bližajočo se ekonomsko konferenco pod gotovimi pogoji; o teh pogojih zdaj razpravlja Radek s Francoski. Ako bodo pogoji sprejemljivi, tedaj je storjen prvi korak za mir z Rusijo in priznanje sovjetske vlade.

Kolikor je znano, ima Francija tri glavne pogoje: priznanje carjevih dolgov Franciji, ki znašajo 20 milijard frankov; važne industrijalne in gospodarske koncesije; priznanje klavzule v versalski pogodbi, tikajoče se vojne odškodnine, katero ima Rusija dobiti od Nemčije.

Pariz, 30. dec. — Tu se vrši neuradna konferenca angleških in francoskih trgovcev in tovarnarjev z ozirom na ekonomski položaj v Rusiji.

Washington, D. C., 30. dec. — Herbert Hoover je dejal večeraj, da Združene države se udeležijo mednarodne ekonomske konference, na katero se povabita tudi Rusija in Nemčija, toda Amerika ne bo vzela iniciative za sklicanje te konference.

Moskva, 29. dec. — Leon Trocki, vojni komisar, je danes podal svoje poročilo devetemu kongresu sovjotov. Trocki je dejal, da rdeča armada in mornarica zdaj štejeta 1,595,000 mož in to število se ne sme znižati, kajti nevarnost invazije še ni odstranjena. Rdeča armada mora povečati svoje vežbanje in se dobro pripraviti za spomlad, ko bodo mednarodni imperialisti gotovo zopet poskušali napasti Sovjetsko Rusijo. Obenem je Trocki informalni kongres, da so bele čete iz Vladivostoka pravkar okupirale Kaborovsk v vzhodni Sibiriji v navzočnosti japonskih bajonetov.

"Ali je mogoče vpričo tega dogodka odstraniti naše čete z daljnega vzhoda?" je vprašal Trocki delegate. "Ni mogoče, in žal, da nimamo več čet v Sibiriji. Za bodočnost bomo poskrbeli, da jih bo dovolj. Zlobne imperialistične zveri morajo vedeti, da poleg štirih velesil, ki so pravkar sklenile alianco, je še peta sila — Sovjetska Rusija in rdeča armada. Vzhodnosibirski republika je sklicala ustavodajno skupščino, samo da zadovolji imperialistični svet, toda dejstvo, da je v skupščini večina komunistov, še ne zadovoljuje Anglije, Japonske in nedemokratske Amerike."

Trockij je nadaljeval, da rdeča mornarica ni dovolj močna. V boju z rusko belo gardo in tujimi imperialisti je mornarica doživela več neusmiljenih udarcev, ampak motijo se vsi oni, ki mislijo, da je mornarica popolnoma za nič. Z ozirom na dvomljivo prihodnost, o kateri se ne ve kakšna bo, je treba pojačati rdečo mornarico. Nato je Trocki omenil karelsko avanturo, katero financira Finska, in agresijo caristov na daljnem vzhodu, ki sta prišli istočasno kakor po našrtu zunanjih sovražnikov. V okrožju Črnega morja se tudi pojavlja protisovjetsko gibanje, ki ga vodi "Črno-morski odbor za rešitev Rusije".

LEDOUX JE KONČNO NAŠEL POŠTENEGA ČLOVEKA! SEŠTAL SE JE Z DEBSOM.

Washington, D. C. — Urbain Ledoux je zadnji ponedeljek posetil hotel, v katerem se je mudil Debs, ko je bil v Washingtonu. Ledoux je nosil običajno prižgano svetilko. Ko je posetil Debsa, je pozneje dejal reporterjem, da je končno našel poštenega človeka, katerega je iskal že tri tedne v Washingtonu. Pred kratkim je bil Ledoux aretiran, ko je v palači razorožitvene konference iskal poštenega človeka s prižgano svetilko po Sokratovem vzoru.

KAJ HOČEJO JAPONCI V SIBIRIJI?

IZ DALJNOVZTOČNE REPUBLIKE ŽELE NAPRAVITI JAPONSKO KOLONIJO.

Tako govore dogodki pri pogajanjih v Darienu.

Washington, D. C. (Federated Press). — Koliko je vredna japonska obljuba, da Japonci zapustijo Sibirijo, pove brzojavka, ki je došla sem na predvečer diskuzije o Sibiriji v Daljnovztočnem komiteju. Trgovska komisija, ki zastopa Daljnovztočno republiko, je prejela brzojavko od svoje vlade, da Japonska hoče imeti tobačni monopol za deset let v Vladivostoku in da ji ta monopol dovolji Merkulovi banditje, ki se zdaj nahajajo v mestu pod zaščito japonskih topov.

Na konferenci v Darienu je Japonska predložila svoje zahteve," pravi brzojavka. "Po teh zahtevah naj bi japonski podaniki imeli take pravice in privilegije, kot jih imajo državljani Daljnovztočne republike. Odpraviti se morajo vse postave, ki omejujejo pravice japonskih podanikov. Razdajati se morajo vse utrbe v Vladivostoku in Maritimni provinci. Japonski se prizna pravica, da ima vojaško stražo v Daljnovztočni republiki.

"Sprejem teh zahtev pomeni, da je republika postala japonska kolonija. Washingtonska konferenca ni omejila japonske agresivnosti na Daljnem vzhodu, ampak zdi se, da je podžgala Japonsko, da zasede ruski teritorij... Japonci se pogajajo z Merkuloviti za posojilo pet milijonov jeonov, za katere dolo Japonci stroje, pomoče v Vladivostoku in tobačni monopol za deset let v Vladivostoku."

Taka je japonska odkritosrčnost.

SLOVAR NI ZANESLJIV, PRAVI PROFESOR.

Chicago, Ill. — Profesor James A. Winans, ki predava na učilišču v Dartmouthu, je govoril na konvenciji učiteljske organizacije. Ob tej priliki je rekel, da je slovar strašna knjiga. Nikdar se ne more reči, kaj pride iz nje in kaj je opravičeno. Pronašel sem, da slovar daje eni besedi tucat mnenj, ki se vrste od pravega in prvotnega pomena do najkrajšega pomena. Kdor se sklicuje na slovar in ravna po njem, naj tudi izgine z njim.

"Vse te invazije se lahko vbojlaži šivanke," je rekel Trocki, "ampak teh bodljavev je lahko toliko, da uničijo našo organizacijo. Mi želimo mir kljub temu, ali to zimo ga še ne bomo imeli. Pripraviti se moramo za spomlad in poletje, tako da nas nihče ne dobi spečih. Nevarnost krvavih epizod ni izključena. Boljše je, da vidimo večjo nevarnost, kjer je ni kakor pa nobene nevarnosti, kjer je. Ako ni nevarnosti, tedaj bomo imeli mir prihodnje poletje. Dokazali pa bomo, da leta 1922. bo ložje raztegniti kot pa skrečiti meje Sovjetske Rusije."

VSEINDIJSKI KONGRES OBRŽAL STARO TAKTIKO.

Ghandi je pridr s svojo taktiko pasivne resistance; kongres mu je dal izvrševalno oblast.

EGIPČANSKI VODITELJ ODPELJAN NEZNANO KAM.

London, 30. dec. — Kasnejša vest iz Ahmedabada se glasi, da je vseindijski kongres sprejel z veliko večino Ghandijevo resolucijo za nadaljevanje sedanje taktike boja proti Angliji. Bojkot britskega blaga, civilna nepokorščina in neplačevanje davkov ostane glavno orožje. — Ghandi je dobil od kongresa oblast, da sam izvršuje vse zaključke glede bojeve taktike.

London, 30. dec. — "Daily Express" je prejel poročilo iz Ahmedabada, kjer se vrši vseindijski narodni kongres, da so indijski bojovniki za neodvisno republiko razdeljeni v dva tabora. Mahatma Ghandi, voditelj bojkotne taktike, hoče, da se stara taktika nadaljuje in da se revolucionarni preobrat izvrši mirno. Ghandi je dosegel, da je bila pred prvi sprejeta v odseku njegova resolucija za nadaljevanje nekooperacije, civilne nepokorščine in bojkota. O resoluciji bo še razpravljal kongres in lahko se zgodi, da bo zavrnjena, kajti med delegati se je pojavila močna nasprotna frakcija, ki zahteva oboroženo gibanje proti Angležem. Ta frakcija tudi zahteva, da kongres takoj proklamira republiko, izvoli provizorično vlado in dovolji postavljanje vojske za mobiliziranje indijske armade.

Šestdeset delegatov je navzočih na kongresu. Vse indijske province, narodnosti in religije so zastopane. Do danes je Ghandi obržal kontrolo nad zborovanjem in njegova taktika pasivne resistance prevladuje. "Indija bo kmalu svobodna," je dejal Ajmal Khan, predsednik kongresa. "Egipt je sprejel Ghandijev program in navdušenje v Indiji za neodvisnost je večje kot je bilo kdaj prej. Bojkotirali smo prince Walesa ne iz kake mržnje do njegove osebe, temveč iz razloga, da ne bo birokracija izrabljala njegovega obiska za utrditev svoje oblasti. Princova oseba ne pomeni za nas nič."

London, 30. dec. — Sinočna vest iz Aleksandrije sporoča, da so Angležii vzeli Zaglula paša, voditelja egiptovskih nacionalistov, na bojno ladjo in ga odveli ne ve se kam.

"Daily Mail" je prejela depešo iz Kaira, da so egiptovski zdravniki sklenili zadnji terek bojkotirati Angležje. Zdravniki so tudi sklenili vzeti svoj denar iz angleških bank in ga naložiti v domačih denarnih zavodih. Nacionalisti so razvili med domačini veliko propagando za bojkot vsega, kar je angleško. Njihovo geslo je: Bojkot je sveta narodna dolžnost.

DR. LORENZ DOBIL ZDRAVNIŠKO DOVOLJENJE.

New York, N. Y. — Dr. Adolf Lorenz, dunajski kirurg, je dobil postavno dovoljenje za izvrševanje zdravniških poslov v državi New York. Newyorški zdravniki so dolgo časa nasprotovali temu dovoljenju.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo oblačno in nestalno. Severnozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 36, najnižja 28. Sonce izide ob 7:18; zaide ob 4:28.

NAROČNIKOM.

V ponedeljek 2. januarja je postavljeni noveletni praznik in vsled tega "Prosveta" ne izide na ta dan.

ŽELEZNIŠKA DRUŽBA ZAHTeva ENOTEDENSKO BREZPLAČNO DELO.

Milwaukee, Wis. — (Federated Press.) — "Milwaukee Leader" poroča, da je Milwaukee železniška družba obvestila svoje pisarniško osebje, da mora prispevati enotedensko plačo v blagajno družbe. Uslužbenecem je na razpolago, da delajo en teden zastoj ali si pa vzamejo počitnice, toda kdor si vzame počitnice, bo težko dobil svoje prejšnje mesto, ko se vrne na delo.

PRUSJAKI IMAJO ŠE VEDNO GLAVNO BESEDO.

MONOPOLIZIRALI SO MINI STRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE.

Baroni in "voni" so še v važnih službah.

Washington, D. C. (Federated Press. Laurence Toddy. — V Berlinu postoji aristokratski klub, ki je nedavno obdržal svoj banket. Klubov tajnik je napravil pomoto in je poslal povabila na banket tudi nekaterim ljudem, ki imajo dobro rejeno denarno mošnjo. Ko so pravočasno odkrili to pomoto, je predsednik aristokratskega kluba odredil, da se vabila črtajo, ki so bila poslana navadnim državljanom. Vsa nemška buržoazija je sprejela moralnično klofuto brez ugovora, ker vzlic revoluciji in faktu, da je zdaj Nemška republika, živi še vedno po starem pravilu, da mora aristokracija ostati čista in se ne sme mešati z meščansko kodro.

V Washington je zdaj dospela razprava, ki pokazuje, da stara pruska, junkerska kasta zopet prihaja k moči, kar bo seveda imelo vpliv na potek svetovnih zadev. Članek je izšel v listu "Weltbuehne" in napisal ga je Kuno Tienmann, ki je bil preje v ministrstvu za zunanje zadeve. Članek pokazuje, kako so aristokratje, ki so se zbirali okoli kaiserja, monopolizirali ministrstvo za zunanje zadeve in diplomatično službo v nemški republiki. Zdi se, da so baroni in "voni" — prva plemenska stopnica — zasedli vse važne službe, katerih se nemški narod postuži, da govori z drugimi narodi.

Kajzerjev zadnji poslanik v Parizu je bil baron von Schoen. Zdal je sin tega barona dodeljen poslanstvu v Kvinalu v Italiji, neki drugi baron von Schoen, njegov bratranec, je poslanik v Varšavi.

Drugi aristokratje v diplomatični službi nemške republike v Rimu so: Dr. von Berge, poslanik v Vatikanu, senator von Bernberg-Gosler, poslanik v Kvinalu, njegova pomočnika sta dr. von Pritnitz in baron Tucher.

V Kodanju je poslanik bivši najvišji dvorjan na dvoru vrttembergškega kralja. Z njim je grof von Bassewitz, njegov tajnik je pa sin markala Mackensena.

V Stoekholmu je poslanik Nadolny, pomaga mu pa prine vojv Wied, o katerem govore, da je odklonil občevanje z vsemi ljudmi, če niso aristokratje. Von Landman in von Wublich se pišeta dva druga pomočnika v poslanstvu na Švedskem.

V Haagu sta baron von Lucius in baron Vietinghoff. Zadnji je vsiljiv in arogant aristokrat, junker od nog do glave. Pomaga njima pa baron von Reischwitz.

V Kristijaniji je nemški poslanik dr. Rhombert, toda socialnoga podpisa priče Erbaeh.

V Washingtonu imamo barona von Thermana, junkerja, ki se feva z barvili za barvanje sukna in ki trzi z vojno. V Madridu, na Danaju, Budimpešti, v Atenah, Zofiji, Belgradu in v drugih glavnih mestih so ravno taki aristokratni in junkerski priči v nemškem poslanstvu. Nemčija danes govori z drugimi narodi s pomočjo tistih starih diplomatov na (Dalje na 2. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE POPORNE REDNOTE
LASTINA SLOVENSKE NARODNE POPORNE REDNOTE

Čena spletna po depozitu. Subskripcije se ne vrnejo.

Naravnost: Zgodnja država (črna Chicago) \$1.50 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$1.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.25 na tri mesece, in na iznosovno \$1.50.

Nadom za vsa, kar ima stik z letom:

"PROSVETA"
2827-29 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year, Chicago \$4.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Dobava v obsevanju s. pr. (Jan. 22-23) poleg vsakega letnika na redovno pogajanje da vam je s tem časovno potekla naročila. Posredila je pravilno, da se vam ne ustavi list.

BRITSKI IMPERIJALIZEM.

Vprav ob Božiču so prišle vesti, da je zavrlo v Indiji in v Egiptu. Vesti so iz britskih virov in nanje se ni zanesti, da so resnične. Take vesti so predložene britski cenzori, predno so odposlane v svet. Cenzorjev svinčnik prečrta vse, kar zvrta krivdo na britsko vlado v Egiptu in Indiji. Vzile temu se pa lahko čita med vrsticami, kako britski imperijalizem dela red in mir, da si obrani trge za svoje produkte.

Po Nilu je na pr. odplulo osem ladij, oboroženih s strojnimi, da napravijo red in mir v Zgornjem Egiptu. Druge ladije so bile odposlane ravno s tem namenom v Dolenji Egipt. Te ladje pa spremljajo letala.

Kaj pomenijo take priprave? Streljali bodo na ljudstvo, ki demonstrira za neodvisnost pod vodstvom nacionalističnih voditeljev.

Paša Said Zaghoul je bil deportiran, ker je vodja nacionalističnega gibanja. Kam ga odvedejo, še ni znano. Ko je ob času versailleke konference vodil delegacijo v Pariz, so ga Britje internirali z delegacijo vred na Malti. Tam je paša Zaghoul čakal, dokler ni bilo jasno, da Britje še ostanejo gospodarji v Egiptu in da se je egiptovska neodvisnost zopet razkadila v prazen nič.

Ko so Egipčani po sklenjenem premirju spominjali Britje na dane obljube o neodvisnosti, ker so se bojevali proti zaveznikom srednje Evrope ob strani Britov, so jih britski letalci pozdravljali z bombami. Njih borna sela so bila ožgana in na tisoče ljudi je bilo vrženih v ječo.

Tudi zdaj se Egipčanom ne bo godilo bolje. Kajti britski imperijalisti še vedno verjamejo v pravilo, da za tistega govori božja previdnost, ki ima največje topove. Te neareče se seveda Egipčani izognejo, ako sprejmejo rezolucijo, da se čutijo popolnoma srečnim pod britsko nadvlado in da je neodvisnost Egipta le lepa sanjarija, ki so jo sanjali, ko so pušili tobak iz dolgih lul, katerim je bil primešan opij. Če bodo pa Egipčani povedali na glas, da resno mislijo na neodvisnost Egipta, bodo Britje tako ravnati z njimi kot po sklenjenem premirju. Oborožene ladije v spremstvu letal niso zastoj odplule po Nilu.

Imperijalizem je vedno enak. Polastiti se hoče tujih trgov na ta način, da zahteva zase izredne privilegije. On ne skrbi za izobrazbo podjarmljenih ljudstev, ampak mu je še všeč, ako ljudstvo živi v nevedu. Ravna se pač po pravilu, da je toliko lažje izkoriščati podjarmljeno ljudstvo v Egiptu in Indiji.

Britake čete so zdaj na delu v Egiptu in v Indiji. In če vprašate britske mogotce, zakaj je to delo potrebno, odgovore, da je treba pomiriti ljudstvo v Egiptu in Indiji.

Včasih smo rekli, da lepa beseda najde lepo mesto. Imperijalisti pa menijo, da so bajoneti, puške in kanoni najboljše pomirjevalno sredstvo za ljudstvo. In dokler prevladuje imperijalistično mnenje, da imajo močnejši narodi pravico potlačevati in vladati šibkejšim narode, zakaj se potem prireja razoroževalne konference?

Zakaj? Imperijalistične sile se ne bodo razorožile v tem pomenu besede, da se odpravi orožje. Za to imajo dva tehtna vzroka. 1. Boje se, da se podjarmljeni narodi dvignejo proti njim. 2. Strah jih je, da katera druga sila ne podjarmi šibkih ljudstev in jim tako iztrga plen.

Kapitalizem je oče imperijalizma. Dokler imamo kapitalizem, bo ostal tudi imperijalizem. Iz tega sledi logično, da ostanejo mali in šibki narodi podjarmljeni, dokler imamo kapitalistični gospodarski sistem. Po kapitalističnem gospodarskem sistemu se ne producira zaradi potreb v svoji deželi, ampak zaradi profita. Da je profit čim večji, se iščejo tuji trgi, podjarmijo se tuja šibkejša ljudstva, da se tem ljudstvom proda, ker se ne more spraviti z dobičkom v denar doma. Boj proti imperijalizmu, ako ni takoj obenem tudi namenjen kapitalizmu doma, je podoben boju proti mlinom na sapo. Kadar pade kapitalizem, izgine tudi imperijalizem. Kadar se to zgodi, pa ne bodo svobodna le podjarmljena ljudstva, ampak prost bo ves civilizirani svet.

Zakaj sem socialist.

Ferry Engle, bivši senator iz Iowa.

Socialisti kakor nekdo občuduje in vsi drugi bojevnik za svobodo so proganjani in mučeni. Ob času Lincolnova sem bil socialist in vžil sem Lincoln, ker sem bil gosti telesi sužnosti.

Danes sem socialist in vžil sem Debsa, ker sem gosti roparji delavcev, producentov vsake bogastva.

Pred petdesetimi leti nas je prodala ideologija "črne abolicioniste", "ljubele zamoževine", enaka množična ideja prodala kapitalistično ideologijo danes socialistom.

Socialisti morajo skrbeti za svoje lastne lute in popolnoma ignorirati ljubele ideje in v službi kapitalizma, ki zagovarja korupcijo, borzo medletarstva, separatstvo in celo nasilje in umore, ako je treba!

Na vrstih naših bojnih polov li morala biti naslikana mrtvaška belanča z navskril pobedenimi kostmi in zavrli predel figuralni, goljufija, bluf in korupcija je igra boržev in profitarjev. Stari Neron in rušit (igralno kolo) sta malenkostna napram modernim izkoriščevalcem.

Toda bojni dan prihaja. Nemote zavratne konkurence pride kooperacija in ljudska last železar, kmetstva in industriji, kolektivna lastništvo in demokracija uprava trustov. Altruistični duh nadomesti korupcijo in selčnost. Socialisti pravijo: Drug za drugo.

Socializem pomeni popolno demokracijo, altruistično (neselbeno), ljubezen do bližnjega) sistemizacije in znanstveno organizacijo življenja na temelju pravdnosti, tako da bo moči človek razviti in praktično vporabiti svoje najboljšje zmožnosti brez ovir.

Dve emancipacije so tukaj. Moč za plusen in moč z rovinno in kladivom cesta zmagaja. Delavci, ki prosvajajo bozarivo, bodo imeli bogastvo — ne le, eno po eno, temveč vse.

Stara fevdalna cesta je bila zaprtá z mitniki. Današnja kapitalistična cesta je zaprtá s profitom, monopolom in korupcijo. Bodoča socialistična cesta bo odprta vsem.

Websterjev besednjak tolmači socializem s sledečimi besedami: "Rednejša in bolj harmonična predelava razmer v človeški družbi kot je sedanja."

Francis Willard je rekel: "Socializem je božja pot iz puščave v obljubljeno deželo."

Socialisti verujejo v bratstvo — vsi za enega in eden za vse.

Socializem je življenje — bogato, polno uživanja in nesmrtno. Resnica in pravica sta njegovi dragoceni poseščini in ljubezen je njegov denar.

Zato sem socialist.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Zmaga danskih krojačev v Chicagu. Stavkujoči krojači v Chicagu, ki izdelujejo ženske obleke, so izvajali zmago 29. decembra, ko so lastniki delavnice umaknili svoje tri zahteve za uvedbo dela od kosa, podaljšanje delavnika na 49 ur v tednu in za znižanje meзде. Krojači so obdržali staro pogodbo do prihodnjega junija, pristali pa so na razsodišče, ki bo odločevalo glede količine dela izvršenega po staremu sistemu. Stavka je trajala mesec dni. Čvrsta organizacija in delavska solidarnost sta pomogli krojačem do zmage.

Stavkujoči rudarji v Coloradu so dobili dovoljenje od miličarskih oblasti, da smejo obdržavati shode. Milica odhaša iz stavkovnega okrožja.

Znižanje meзде rudarjem v Montani. Lastniki rudnikov in topilne v Buttu, Great Falls in Anacondi so naznanili, da s 16. januarjem znižajo meзде za 50 centov dnevno.

Premogarski baroni v Ohiju so izvršili prvi naskok na organizacijo rudarjev ta teden, ko je njihova organizacija Southern Ohio Coal Exchange naznanila, da se njeni člani ne bodo več pogajali glede meзде na skupnih sejah z

operatorji drugih okrožij na centralnem konferenčnem polju, pa je tudi predložil razmerje v svojem okrožju. Hooking Valley poslovni meniški pogajala, v katerih se bo vsi "abolicionisti" odločevanja umaknili prugevcevi od meзде. Stara pogodba potuje 32 nazna.

Še nekaj o novi stranki. Workers' party of America, ki je bila ustanovljena na buližne proklamir v New Yorku in raznih lokalnih organizacij in različnih skupin, je uvedla strogo disciplino nad članstvom, katere bo izvrševal centralni izvrševalni odbor. Odbor ima moč, da lahko izključi vsakega člana, ki se ne bo ravnal po strankinih presilih in načelih. Voditelji nove stranke so Alexander Trachtenberg, Ludwig Lee, J. Lovestone, J. Louis Engle, E. T. Allison in James P. Cannon. Stranka je sprejela konstitucijski statut in organ.

Šolniki v Nemčiji se pripravljajo na generalno stavko.

Rudarji v Transvaalu, Južna Afrika, gručajo s stavko zaradi znižanja meзде. Ministrski predsednik Smuts je apeliral na rudarje, da naj sprejmejo novo meniško lastnico.

Razne vesti.

O ČEM STA RAZPRAVLJALA TUMULTY IN BORAH?

Washington, D. C. — Joseph Tumulty, tajnik biverza predsednika Wilsona, je obiskal senatorja William H. Boraha. Ta obisk je povzročil v političnih krogih razna ugibanja. Nekateri trdijo, da je Tumulty na Borahovo zahtevo njemu prinesel govor Wilsona, ki — je otvoril v Manchestru na Anoleškem 30. decembra 1919. Ob tej priliki je Wilson rekel: "Združene države se ne bodo pridružile kombinaciji, ako ni kombinacija nas vseh."

Nekateri političarji menio, da Borah citira ta odstavek v senatu, kadar znova naskoči pogodbo štirih velešil. Tumulty pa izjavlja, da bivši predsednik Wilson ne ve, da je bil pri Borahu na obisku in da se ni razgovarjal z njim o četverporozumu.

Senator King iz države Utah, ki je sam priznal, da je pravni svetovalec za japonsko delegacijo, tudi govori. On pravi, da je konferenca v Washingtonu ponesrečena pri znižanju oroževanja na suhem, uvedbi desetletnega pravila za pomorščice, omejitvi strupenih linov ali potapljač, in ravno tako pri razpravah, da Kitaj doseže svoje pravice.

KITAJCI BOJKOTIRAJO JAPONSKO IZDELKE.

Washington, D. C. — Japonci so zmagali nad Kitajsko na konferenci. Posledica tega je, da so kitajska delegacija in vse kitajske organizacije v Združenih državah brzojavile v Šangaj: "Mi, zastopniki osem narodnih in provincialnih organizacij priporočamo, da poostre splošni bojkot proti japonskemu blagu po vsem Kitaju, da tako pokažemo naše upravičeno ogorčenje proti japonski agresivni politiki."

OSTOŽNICA PROTI GOVERNORJU SMALLU JE DELOMA ZAVRŽENA.

Waukegan, Ill. — Sodisce je zavrglo obtožbo poverjenja državnega denarja proti governorju Smallu, pridržalo pa je manjšo obtožbo zarote v svrhu poverjenja. To velja tudi v obtožnici proti bankirju V. C. Curtisnu. Sodnik Edwards je naznanil v četrtek, da se ima obravnava glede pridržane obtožbe prijeti takoj.

40.000 OSEB ARETIRANIH VELED PUJAČE V TEM LETU.

Washington, D. C. — Iz statističnega poročila, ki ga je objavil davčni urad, je razvidno, da je bilo v letu 1921 zaplenjenih šest milijonov galon opojne pijače in aretiranih približno 40.000 oseb zaradi kršenja prohibicije v Združenih državah. Država Ohio prvič s 3800 aretiranimi "grešniki", dočim je Delaware na zadnjem mestu s štirinajstimi aretiranci in 53 galonami zaplenjene pijače.

AMERIŠKA TRGOVINA Z AMERIKO JE PADLA ZA NE SODISTOV.

Washington, D. C. — Trgovinski department javlja, da je trgovina med Združenimi državami in Rusijo v milijardnem dolarjev in letu 1921 padla za 50 odstotkov v primeri s lanskim letom. Izvor je padel za več ko tri milijarde dolarjev, vzrok pa je pet na nekaj več ko dve milijardi.

NATALI, NATAL V SLAŠNE ČASU NATAL ...

Springfield, Ma. — Moščani v tem mestu so s 6.082 prosti 3.166 glasovom sklenili, da bodo ob naslednjem mesetu vsa gledališča, spili vsi predstavi, ki služijo za havi.

KARANI BODIŠKOVNE NEPRIVIDNOSTI BODO TEPELI OTROCI.

Evanton, Ill. — "Njegova čas" — mirovni sodnik Max Wilkower je stal na vogalu in čakal, da gre na drugo stran ceste. Svrkali je mislo avtomobil in mirovni sodnik je poskušal svigniti hitro na drugo stran. Ali ojoj, sodnikove noge so zletele kvitko in sodnik je telebnil na tla. Kaj pa je bilo? Zadaž za avtomobilom se je peljal mali deček na sarih, ki so bile privezane k avtomobilu, in nad njimi se je spodtaknil Wilkower.

Takoj po dogodku je izdal policijski načelnik ferman, v katerem pravi, da postoji mestna o-ki prepoveduje otrokom tako vselej. Odlej bodo vsi mali grešniki aretirani, ki se vozijo na sarih, privezanih k avtomobilu.

NEVARNOST TIHOTAPKEGA ŽGANJA.

Nekatero žganje je pravi strup, ki ubija.

New York, N. Y. — Še ena stara, sivolasa žena in 14-letni deček sta postala žrtvi tihotapskega žganja ob praznikih. Zdaž je umrlo zaradi uživanja tihotapskega žganja čez praznike devet oseb, pet jih je pa oslepele.

Pittsburgh, Pa. — Mrliški o- glednik preiskuje vzroke smrti štirih oseb, ki so — o mnenja ob lastnih organov umrle, ker so živale "seleno žganje," narejeno od oseb, ki ne znajo kuhati žganja.

NOVA POTREBA ŽELEZNIŠKIH MAGNATOV.

New York, N. Y. — Dve železniški družbi bosta zavarovali svoje uslužbence za posmrtnino, da jih tako bolj privežeta nase in napravita bolj voljne, kadar pride ta železniški družbi z zahtevo za znižanje meзде na dan. Erijska železniška družba bo zavarovala trideset tisoč uslužbencev in maksimalna polica se bo glasila na tri tisoč dolarjev. Uslužbenec bo računila po tri cente na dan. Železniška družba Delaware in Hudson bo zavarovala svoje uslužbence po pet sto dolarjev in plačala zanje prispevke. Najvišja zavarovalna vsota bo pet tisoč dolarjev, toda uslužbenec bodo morali plačevati majhne prispevke.

Tega zavarovanja so deležni vsi uslužbenec, ki so bili do 31. decembra 1921 dve leti v službi. Zdravniška preiskava je nepotrebna. Uslužbenec, ki doseže starost šestdeset let dobi izplačano vsoto, ki je zapisana na polici. Ta vsota se bo izplačevala na različne načine. Z drugimi besedami to — omeni, da bosta družbi uvedli nekakšno zavarovanje proti starosti in za slučaj smrti.

Za prvi mesec bo družba sama plačala zavarovalniške prispevke, v februarju pa uslužbenec sami.

To je med, s katerim upajo železniški magnatje napraviti železničarje tako krotke, da bodo jedli iz roke in da ne bodo grozili s stavko.

MILJONE BODO DELILI!

Chicago, Ill. — Veliki dnevnik, ki so prinesli po cele stolpce, kako bodo delili premoženje, ki je vredno več milijonov dolarjev. Ampak ti milijoni se ne bodo delili med delavce! Razdeljeni bodo med dve oseb! Delila jih bosta med sabo Harold F. McCormiek, znani večkratni milijonar in lastnik tovarn za izdelovanje poljskih strojev, in njegova supruga, Rockefellerjeva hči, ki sta le razmakar zakonoma ločila. Listi pravijo, da sta oba z delitvijo zadovoljna. Verjamejo! Dogodek govori, da ne bo treba čakati, da železniška družba sprejme socializem, da se uvede delitev. Današnje je prav pridno delo. In sicer čele tako, da pri tej delitvi delavci ne dobe ničesar. Take novice, Karim!

NETIŠKA LADIJA WALOŽENA Z ŽGANJEM, ZAPLENJENA.

Boston, Mass. — Britska škuna "Golden West," naložena z žganjem in zasledena zunaj pristana, je bila zasledena po obrežni ladiji "Academy." Na ladiji pispolo sicer britska zastava, a lastnina je nekoga newyorškega točaja.

NETIŠKA LADIJA WALOŽENA Z ŽGANJEM, ZAPLENJENA.

Boston, Mass. — Britska škuna "Golden West," naložena z žganjem in zasledena zunaj pristana, je bila zasledena po obrežni ladiji "Academy." Na ladiji pispolo sicer britska zastava, a lastnina je nekoga newyorškega točaja.

Na ladiji je okoli osem tisoč galon žganja in alkohola. Zvezni uradniki so izvedeli, da je ladija odplula iz St. Pierre, Min. Vkrcala je petnajst tisoč galon žganja in alkohola. Zdaž sodijo, da je ladija nekje pristala k obrežju in da se z nje izkreali že polovico žganja. Moštvo, ki sestoji iz šest oseb, so odvredli s kapitanom vred v zapor.

OSTRIGE SO PASTI ZA MIŠI.

Chasterton, Md. — Thomas H. White trči s svežimi ostrigami. Predglavico mu delajo miši. White pa ne kupi pasti, da polovi miši, ampak po tleh razstavi ostrige, ki so bile razmakar ujetje. Kadar miška pogleda v ostrigo, tedaj njene brkice polegajo ostrigo in ostriga zapre svojo lupino. Miška je pa izgnila, kajti ostriga je poje živo.

Anglija luplja Grke, Francija pa Turke na novo vojno.

London, 30. dec. — Anglijska vlada je dovolila Grki, da si lahko izposodi 75 milijonov dolarjev pri angleških bankirjih. Denar se potrepi v Angliji za nakupovanje vojnih potrebščin, ki bodo služile za nadaljevanje vojne s Turki v Mali Aziji. Francoska vlada je na temelju pogodbe s Kemalovo vlado v Angori dovolila turškim nacionalistom, da si izposujejo denar v Franciji za nabavo vojnih potrebščin. Anglija torej podpira Grke, Francija pa Turke.

FRUJARI IMAJO ŠE GLAVNO NESEDO.

(Nadaljevanje s prve strani.)

vzlic revoluciji v Nemčiji, ki so v nemškem državnem zboru zmerjali socialiste z izdajale. V zunanji službi ne trpe nobene buržoa, še manj pa zastopnika delavstva. In ravno tako je v ministrstvu za zunanje zadeve v glavnem mestu Nemčije, dasirvno je ministrstvo za zunanja dela ustvarila revolucija leta 1918.

Tienmann vprašuje: "Kako je tak uspeh mogoč po vsem trpljenju, katastrofah v vojni in revoluciji?"

Na to vprašanje odgovarja Tienmann, da je za pojav edino odgovoren hlapčevski duh srednjega stanu. Srednji stan gleda na aristokrate kot na višje bitje, ki ponižajo sebe, ako govore z o- sebo srednjega stanu, osebni srednjega stanu pa izkažejo veliko čast. On sarkastično vprašuje, če so aristokratje, katerih moč narasla zaradi hlapčevskega duha nemške buržoazije, že kdaj podvezli, da svetu dokažejo, da je v Nemčiji napočila doba demokracije. Tienmann apelira na nemški narod, da se naj osvoboditi stare tradicije — obejanja na frak "vonon," baronom in princem.

Ljudje v Washingtonu, ki parno zasledujejo mednarodno politiko, vidijo v tem početju, da je zavezniška doktrina zadobila najhujši udarec, od kar je bila postavljena versailleška mirovna pogodba. Ako je zavezniška pogodba pogarila obljubo, da demokracija postane varna na svetu, kaj se naj reče po tem o neoficijelnih vpovstavitvi hohenzollerskega junkerskega sistema v Nemčiji? Ali je pot urada za zunanje zadeve? Ako se kajzerjevo delo nadaljuje v narodnih namelih in v diplomatskih metodah po njegovih osebnih oboževaleh v republiki, tedaj ni kajzerizem še odpravljen. Ciniki menijo, da naj Hugo Stines počteno razpravlja z Michel Palmerjem in Du Pontero družino, kdo je zmagal v vojni.

DOPISI.

Claridge, Pa. — Okoliščine so nanesle, da zopet prihajam na dan. Seveda za list kot dnevnik ni nič posebnega, ampak za tednik kot je sredina Prosveta, katero dobi vsak član, je pa že nekaj izvanrednega, ako se dopisi vrste drug za drugim iz ene naselbine. Nekateri bi valed tega prišli še morda do zaključka, češ, še bodo naklade, ker bodo list povečali in mi bomo pa plačevali, ker dopisi jemljejo prostor potrebnih oglasov in ako se jih hoče priobčiti, treba je nekje namakniti. Ta je prazna, ampak dobe se še taki, ki so teh misli; gotovo jih v naši naselbini ni.

O delu, praznikih in počitnicah ne bom poročal, ker tega smo se že tako naveličali, da nam preda pa naj si že bo pod tem ali onim imenom, ki pomeni nezaposelnost. Z ilicami in drugo robo smo že dobro založeni, ker skoraj vsak ima že lep kupec ene ali druge stvari. Nekateri pa, ki jim ta obrt ne ugaja, in nimajo veselja do drugega, izmislili so si lov na dihurje, katerih je kot znano prave sedaj za dobre groše prodaja, kar izvira iz tega, da skoraj vse boljše dame nosijo pri njih suknjah ovrtnike iz dihurjevih kož. Tako mislim, da so z lovom dobro pogodili.

Kakor je gotovo že vsem znano v tukajšnji okolici, sta se tukajšnji društvi "Bratoljub" št. 7. S. N. P. J. in društvo "Edinost" št. 7. S. D. P. Z. združila v eno samo društvo, ki bo zanjprej poslovalo pod imenom prvega društva. Sprva se je mislilo, da ostane pri starem, vsako društvo zase; križajočih članov ni imelo ne prvo in ne drugo društvo, kar je značilno za naselbino, kjer najdeš društva vseh mogočih jedrot in zvez. Ampak po pametnem prevdaru treznejših članov je prišlo do zaključka, da se združimo. Sklicalo se je skupno sejo, na kateri se je članstvo obojestransko izreklo za združitev. Izvolil se je društveni odbor, ki nastopi s poslovanjem januarja.

Med novim skupnim odborom, mi je omeniti, da je bil izvoljen za predsednika brat L. Tomažin, možak in ena najbolj ugodnih oseb v naselbini; za tajnika pa Miha Baloh, mesar in vodja našega konsuma. Drugih odbornikov ne navajam, pripomnim pa, da se je gledalo na to, da se je izbralo najboljše med dobrimi. Nerač omenjam tu samega sebe, gotovo ne iz čistilakomnosti, ampak radi ponosa, ker tudi jaz se pristevam možakom svoje vrste; "pritisnili" so tudi mene za knjigo pregledovalca, ker ne le da sem možak, ampak tudi izurjen v tej stroki in opravljam to službo pri raznih društvih že precej let. Ker je navada pri vseh tukajšnjih društvih, da so knjigopregledovalci prosti obiskovanja bolnikov, kar gotovo nekaj pomeni, ako je treba ob grdem vremenu miljo daleč po blatu gaziti. Ne hvalim se, ako rečem, da sem pregledoval knjige v društveno in moje zadovoljstvo; mnogokrat tudi sam, ker drugi pregledovalci niso slučajno vedeli za čas ali pa so bili drugod zaposleni, sploh se jih pa vsled tega ni nadlegovalo. Dogodilo se je, da se je tega ali onega vprašalo na seji za vzrok, da se ni udeležil pregledavanja knjig; zamrmral je nerazumljivo iz kakakega kota in to je bilo vse. Toda jaz sem imel pri tem enkrat smolo. Pred leti sem pregledaval knjige pri nekem društvu. Nesporazumljeno z dr. pregledovalci sem prišel nedeljo pred po njih določeni časom; seveda ni bilo nobenega izmed njih. Odgodili smo na drugo nedeljo. Ampak moram omeniti, nahajal sem se v položaju kot "devet iz med deset drugih". Uporabil sem ves moj prosti čas, ki ga je bilo mogoče dobiti, mnogokrat do pozne dvanaesete ure. Mislim sem, češ, ako sem jaz lahko knjigo sam pregledal, jih lahko tudi ona dva, ampak ne se jih niso dotaknili, ker brez mene jih niso "mogli" pregledati. Pri seji, na vprašanje, če so knjige pregledane, so izjavili, da jih sami niso mogli pregledati. Ostalo je torej na meni, povem vzrok, kar je pa bilo po njih mnenju le "leza". "Suspendiral ga", je bil vsestranski krik po dvorani in res pri glasovanju so molili roke vsi razen sedmih. Le dobrem posre-

dovanju nekega člana, ki je imel vsaj nekaj več pameti, sem se imel zahvaliti, da me niso postavili pod kap. Nimam namena s tem koga žaliti, ki se morda slučajno tako čuti, in vem, da društvene dolžnosti se morajo spoštovati, ampak krivice naj bi se prejelov povsod z enakim bičem, kar se pa žal pri drugih ni zgodilo.

Precej sem zavlekel ta mali dopis; a prva še polovico tega nisem mislil pisati, kar je bilo kaj odveč, sem že poročal v prejšnjih dopisih, iz katerih lahko razvidite, da smo Slovenci v tej naselbini talentirani ljudje. Ko bi imeli denar, se gremo gotovo meriti z bankirji velikih mest, ker ga pa nimamo, smo tudi brez njega zadovoljni. Le ena stvar je, da poleg vse hdbrih lastnosti, s katerimi smo vsestransko obdarjeni, dolži se nas tudi, da šnops kuhamo, kar kaže, da so lažniki in opraviljivi še vedno na svetu.

Vreme se je tudi pri nas popolnoma spremenilo, ni več regrata in drugih cvetlic razen onih, ki se kažejo po oknih; hodimo pa tudi vsi obuti, in zračimo naše skunje, ki so visele po kljukah kot da bi ne bile več za rabo. "Šnefov" tudi ni več, le tu in tam kak mršav vrabec, jezeč se na automobile, ki so mu odgnali konja, s katerim sta bila dobra prijatelja pri zobanju ovsu in koruze.

Rad bi videl, da bi se kdo oglašil iz naselbin, kjer majo tudi čas za izdelovanje žlie in dihurjev lov. John Batich.

Rock Springs, Wyo. — Pravi-jo, kdor obupa, da je bojazljivce; ker se pa ne štejem med bojazljivce, sem se namenil napisati par vrstic v odgovor rojakom, ki so me pisмено vprašali glede dela v tukajšnjem okrožju. Služi naj jim v pojasnilo sledeče:

Delavske razmere so tu v zadnjem času postale slabe. Po premogarskih "kempah", ki so oddajene od tu 5—10—16 milj so pričeli odslavljati delavce kar v večjem številu. Pri Union Pacific premogovni družbi, ki ima svoje rove par minut oddaljene od Rock Springsa, so tudi pričeli odslavljati delavce, najprvo one, ki delajo okrog rovo vsakovrstna dela, med katerimi sem bil prizadet tudi jaz, zdej pa so pričeli odslavljati še delavce odznotraj in sicer tiste delavce, od katerih pravijo, da so delali takozvano kompanijsko delo. Govori se, da jih ima družba preveč, sicer pa taki premogarji dober delo pri nakladanju premoga ali pa pri kopačih.

Tukajšnji premogorovi so napolnjeni tako, da ne vem, če je kje kaka luknja prazna, dasi bi morda v normalnih časih ne delal nihče v nji. Premogarskih vozčikov se dobi na dan po štiri do pet, k večjemu šest in to zneso okrog pet dolarjev.

Vozniki morajo delati enako z mulami, ker je preveč nakladalcev. Jeze se, ker njihovo delo postaja že prenaporno a vzlie temu pogosto pride bos in pomoli od slovitni list vozniku pod nos, da je odslaven, ker je premalo navozil. — V teh rovih se dela po tri dni v tednu.

Cene življskim potrebščinam so še vedno na isti višini, kot so bile začasa vojne. Trgovci in drugi izžemali ne poznajo nobenega usmiljenja. Pravijo, saj imate iste plače kot ste jih imeli, nato pa ne gledajo, da toliko ne zaslužimo, ker nam ne dajo dela.

S tem sem na kratko opisal razmere v tukajšnjem premogarskem okrožju in ne svetujem nikomur, da bi hodil sem za delom. Tudi stanovanje je tu težko dobiti.

Nekateri pravijo, da nas hočejo malo privaditi za spomlad, to je za 1. april, s katerim dnem bo potekla pogodba za plačilno listvico med premogarskimi podjetniki in premogarji. Upajo, da nas bodo s tem prisilili, da bomo pri sklepanju nove pogodbe bolj ponižni.

ni, da ima na Božič boljše večer-je. V Zapadni Virginiji je malo tako srečnih. Nadejali bi se, da bo vsaj prihodnji Božič kaj bolj vesel, toda kakor se vidi, nam že sedaj slabo obljubljajo. Že itak malo plačo nam hočejo, ko bo potekla pogodba, zopet znižati, kaj naj torej dobrega pričakujemo? Malo skoro beraško plačo, deseturni delavnik in veliko draginjo.

Obratujemo po eden do dva dneva v tednu, da zaslužimo komaj za sol in za krompir, ter če včasih pride na delavstvo migo kaka kost. — Tako je danes, ko delavstvo ni složno, če pa bomo složni, politično in strokovno organizirani, si bomo lahko izvojevali boljše življske pogoje. — Jakob Švelc.

Loupurrel, Pa. — Po Pittsbu-ru, Pa. so agentje nabirali premogarje ali nakladalce premoga za Carlon Co., ter Hammer Mining Coal družbo. Rov je dve leti star in je v njem 3 in pol do 4 in pol čevljev visok premog. Prosil bi rojake, ki bi vedeli v katerem kraju je ta družba, ali je morebiti pri isti stavki ali kaj podobnega. Dobro bi bilo, če bi se ljudem raztolmačilo o dotični družbi, ki ima baje tudi prazne hiše in šotorišča. Rov menda tudi ni unijski. — Peter Froha, Box 313.

Nokomis, Ill. — Tukajšnji list je prinesel vest o poteku sodne obravnave radi uboja bivšega vojaka Mekinda v Nokomisu meseca maja 1920, ki se bo nadaljevala v januarju. List piše sledeče: "Shag" poroča v svoji izjavi, da je bil Delmar Doris tudi pri-čnoj usodno noč pri dogodku in bi lahko bil priča, kako se je on obnašal, toda Delmar je odsoten in ga ob tem času ni mogoče dobiti ter se brkone nahaja nekje v Missouriju.

"Na proti Coaltonu" govori Shagova izjava, "so se peljali na voz Shag, njegova žena in Doris sedeč na sprednjem koncu voza, Turk, Mekinda, in Brooks pa v zadnjih sedežih. Nemadoma se je Turk odločil, da ne mara iti, toda Mekinda je zahteval, da gre z njimi, vsled česar je nastal prepir. Trije v zadnjem sedežu so se pričeli tepsti in poskakali so z voza ter oddali več streliv. "Shag" pravi, da ni zapustil voza in ni imel pri sebi orožja.

Worshamov nenaden odhod razlagajo kot nekaj navadnega, ker se je baje že prej pripravil za odhod v Missouri. Shag baje tudi ni vedel, da je kdo ustreljen, pač pa da je videl Turka, kako je potegnil samokres iz žepa v usodni noči. Shag je baje videl samokres že pri njem na vozu in isti samokres sedaj pripada Brooksu.

Vsled tega Shag zahteva, da mora imeti pri obravnavi Dorisa za pričlo. O Turku pa misli, da mora biti kje v Italiji."

Tako piše list. Kakor se razvidi iz izpovedi, nameravajo sedaj krivdo umora vreči na Turka, ki pa je kmalu po omenjenem dogodku prijel z nekim Italijanom vred in držan pod poroštvom, da je kahal žganje, radi česar pa je od tu pobegnil. Italijan, ki je bil skupno z njim obtožen, pravi, da je bila zadeva radi žganja v redu.

Rojake prosim, če bi mogoče kdo vedel zanj, naj mi to naznani in naj tudi njega obvesti, ker sedaj vse tako izgleda, da bodo krivdo umora zvrnili nanj in kaj bi bilo potem, ako bi ga izsledili? Rojaki, omenjeni Turk ne zna pisati in ne čitati, zato prosim, ako ga kje vidite, da ga opozorite na poziv takoj. On je doma na Štajerskem in kakor sem čul, ima sestro, poročeno v Milwaukeeju, Wis., od koder je tudi sem prišel v Nokomis s prijateljem Menci-garjem; ima tudi strica v She-bogyanu, Wis., več mi o sorodni-kih ne znamo.

Umorjeni Mekinda je bil doma iz Cernice, h. št. 144, na No-tranjskem, kjer zapuščata sestra, sestro, brate, ter enega brata v Ameriki, ki ga pa nikakor ne moremo dobiti. Iz ameriške armade je bil odpuščen dne 4. decembra 1918 iz Camp Pustona, Kans., pod imenom Tony McKinty. Rojake prosim, da bi mi poslali vse informacije na naslov: Rudolf Hri-bar, 657, Nokomis, Ill.

Barberton, Ohio. — Plenarna seja velike šestorice v ti naselbini je bila burna, kot je to že običaj prevelikih napetežev, katerih glavni program dnevnega reda je

bil aneksija severnega dela slovenske naselbine. Sporučilo sem dobil od neke pobožne ženiice, da se je gospod škof usmili vedno tarnažojih in jokajočih barber-tonskih "vernikov" ter da jim namerava poslati nekakega reševalca duš. Pravijo, da imajo v Clevelandu pri sv. Vidu enega odveč in da bi se ga tamošnji fajmošter rad iznebil. No, kar se tiče naprednih rojakov v naši naselbini jim je vseeno kdo pride in kdaj pride, naj nosi črno ali ru-javo suknjo, glavno je, da smatramo prihod takih ljudi za popolno nepotreben. Sicer pa, kaj hočemo. Imamo v naselbini pešice verskih zagrizencev, dasiravno so po potrebi vse kaj drugega kakor resnični katoličani, o čemur se bo "reševalec duš" kmalu po prihodu lahko prepričal.

Slovenecem v naselbini je gotovo še v spominu, kako je premišlil milijonar O. S. Barber im-pertiral iz Evrope dušnega pastirja in mu dal prej zgraditi kočlo, v katero ga je nastanil. Tu-di sedanji verniki, ki "nujno" potrebujejo duhovna, bi morali na to pomisliti, pripraviti pastirju potrebne strohe in potem šele povabiti ga.

Iz drugih slovenskih naselbin čitamo, da se rojaki izpametuje-jo in obračajo hrbet "blagoslov-ljenecem", v tukašnji naselbini pa je seveda ravno narobe. Mogo-če to ostane samo pri želji, kajti iskati pastirja predno je dogo-tovljen hlev ni nikakor na me-stu in tako je tudi z župnikom in cerkvijo. Ne bilo bi lepo, če bi se opravljale maše v takih prostori-h kakor je to opravljal premlani rev. Berk. Rečeno je bilo, da more samo škof posvetiti cerkev, v kateri se opravljajo božje dar-ritve, toda pokojni reverent ni gledal na to, če je prostor posve-čen, niti ni vprašal, kaj se je prej dogajalo v dotičnem poslopju, ki je bilo shajaljšče "usmiljenih se-ster". Ali ni to očiten dokaz, da so se barbertonski "verniki" sami očitno delali norca iz Boga, ti-stelega Boga, v katerega verujejo, da je vsega mogočen? Nikdo ne more biti foliko slep, da ne bi, ako je odkrit, priznal, da je tako početje samo hlimba. Če bi v resnici verovali v katerega vsemogo-čnega Boga, tedaj bi iz strahu pred njim bilo njihovo početje popolnoma drugo.

Kakor sem omenil, se je vršla pletiarna seja velike šestorice radi anektiranja severnega dela slovenske naselbine, kjer žive po večini tisti brezverci, ki nočejo pod nobenim pogojem zidati bož-jeja hrama. Med temi brezverci i-majo seveda za najbolj zastrup-ljenega Železnikarja in Fr. Boha.

Slovenecem je znano, da pastir-rije v severnem delu mesta Bar-bertona Vitus Hribar in sicer v irski fari sv. Avguština, kamor tudi spada večina rojakov ali bo-lje rečeno onih, katerih se še dr-že verske dogme. Sedaj se širi novica, da bodo morali vsi Slo-veneci, spadajoči k sv. Avguštinu prestopiti v farno "Presvetega sr-ca Jezusovega", kar pa bo v na-selbini povzročilo pravo versko revolucijo, kajti Slovenci iz se-vernega dela se pod nobenim po-gojem ne bodo pridružili k novo-namišljeni fari ter bodo rajše o-stali izven cerkve, kakor se je na-pram meni izrazil veren Slove-nec iz Houston ceste.

Po takem deljenju bi človek sodil, da ni samo eden Bog na svetu, temveč ga ima vsaka na-rodnost svojega; namreč Irel i-haja svojega Boga, Slovenci svo-jeja, Hrvatje svojega in tako dalje.

Rojaki, čas je, da si oterete lu-skine raz oči in greste za duhom časa naprej ter se osvobodite vseh srednjeveških vezi in ver-skih dogem, ki niso drugega kakor coklja vsemu napredku. Dok-ler bodo ljudje verovali v dog-me, s katerimi jih plašajo duhov-ni kateresibodj vere ali verske sekte, ki niso drugo kakor opor-niki kapitalizma, toliko časa se ni treba nadejati kake svobode in napredka. Če je Bog v resnici neskončno mogočen in usmiljen, bi svojo moč in usmiljenost brez dvoma uporabljal v dobrabit svojih revnih ovčic.

Čemu je potreba na primer vednega beračenja okoli verni-kov, za gospodovo bisago, hišo božjo itd. Z borimi prihranki, ki jih utrčajo zaslepljeni od svojih usi, s tem nikakor ne časte kake-ga Boga, ker on je neskončno mo-gočen kakor povejo duhovni in kot tak ne potrebuje kakih sve-tišč, kjer se ga časti. Bog je tudi

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Izborg. 17. junija 1907 v državi Illinois. GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. IZVIRIČVALNI ODBOR: UPRAVNI ODBOR: Predsednik Vincenc Celnkar, 2657 So. Lawdale Ave., podpredsednik Anton Hroat, Box 140, Canonsburg, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega odbora, Paul Berger, gl. blagajnik John Vagrtek, upraviljiv glasila Filip Godwin. POROTNI ODBOR: John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Jos. Radlich, Box 432, Southton, Pa., Frank Šemrak, 8500 Prosser Ave., Cleveland, Ohio. OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrühl, Box 226, Mason Run, Pa., Anton Radlich, Box 73, Wick Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za poverljive, Leo Kubar, Box 548, Gilbert, Minn., za sovzupnada. Nadzorni odbor: Matt Petrovič, predsednik, 587 E. 140th St., Collingwood, Ohio, Jakob Ambrühl, 618 Pierce St., Eveleth, Minn., Peter Hornik, 3183 S. Harding Ave., Chicago, Ill. Tiskovni odbor: Vincenc Celnkar, John Underwood in Matt Petrovič. Zdržitveni odbor: Predsednik: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., John Tréelj, Box 151, Lawrence, Pa., John Owen, 242 Englewood, Detroit, Mich., Jos. Šluk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio, Mary Uđović, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill. VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 8208 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. OGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jaka Zvezetič. JOZORI—Korespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši tobokli VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsedništva se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVI: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvršiteljnega odbora in jednote vabijo se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslovi: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvršiteljnem odboru so naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora. Žigar ustroj je agoraj. Vsi dopisi na gl. poverljivi odbor so naj pošiljajo na naslovi: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill. Vse pritožbe proti uredništvu glasila so naj pošiljajo na naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom Jednota, naj se pošilja na naslovi: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

popoln, kakor povedo oni, toda kdor je popoln, ne rabi hvale, ne časti niti ni kdaj užaljen. Kako si torej morete misliti, da boste a tem, da ne hodite v cerkev, žalili popolnega Boga, ali pa ga časti-li.

Ako bo našo naselbino v resnici doletela velika "sreča", da bo dobila brez hiše božje namestni-ca božjega, bi bilo dobro, da bi isti gospod vzel v pretres sledeča navodila: Pod nobenim pogojem ne sme posnemati svojih dveh prednikov, ki sta bila v resnici vse drugo prej kakor pa duhov-nika. Da je to resnično lahko podpremo svojo izjavo: Tukaj-šnjim "vernikom" načeljuje moj pacijent Tone. Javnost mora seznaniti z rmečnimi vzro-ki, zakaj sta prejšnja župnika morala pobrati od tu šila in ko-pita. Nekeč je bilo zapisano, "pu-stite male k meni..." Prvi fajmošter se je sicer držal tega nauka, toda ne popolnoma. Njemu je bolj veljal rek: pustite malenke k meni, za malenke pa si je mislil, da je bolje, če osta-nejo zunaj. Imel pa je pri tem smolo in prišel v veliko nemilost pri neki imoviti slovenski rojaki-nji, soprog slovenskega gostil-ničarja. Gospod so v isti gostil-ni uživali vso udobnost, katero si poželi človek, toda gospod niso bili zadovoljni samo z dobrim prigrizkom, konjakom in prvo-vrstnim pivom, kajti zagledali so se tudi v brhko gostilničarjevo hičerko, kar pa je še pravočasno opazilo čuječe materino oko in tako so bili prekrizani "čedni" načrti. Kakšne levite je mati brala fajmoštru, ko ga je zasa-čila pri pestovanju svoje hičerke, ne bom tukaj opisoval, pač pa o-menim, da je še isti večer prišla do mene in izjavila, da mora žup-nik takoj iz Barbertona, pa naj jo stane kar hoče. Pogodila je do-bro, da je prišla k meni, ker zdi se mi, da bi nikdo ne prevzel te naloge raje kot sem jo jaz. Šel sem takoj vso zadevo o fajmoštru prijaviti na pristojno mesto in posledica je bila, da jo je moral takoj pobrati iz naselbine, ne da bi vzel kak potni list.

Toliko poročila o fajmoštru št. 1. Ako bi slučajno ne bilo to pov-ršno poročilo po volji tuka-jšnjim vernikom, tedaj sem pri volji obelodaniti celo afero bolj natančno in obširno.

Fara je bila nato nekaj časa brez pastirja. Ni trajalo predol-go in primahal jo je drugi, ki pa je v resnici napravil v naselbini še večji kaos. Mož je bil mlad in čvrst, brhke postave in poln živ-ljenja. Kamor je prišel, povsod je bil takoj doma in celo napred-njaki so ga spoštovali. Znakaj pa tako? Kamor je prišel, povsod je povdarjal, da je življenje življe-nje, smrt pa je smrt. Zagotovil bi

si bil lahko obstanek v naselbini, ako bi bil igral vlogo odkritorske-neža, česar pa ta župnik št. 2 ni bil zmožen. Spozabil se je nad dekretom svoje službe.—V naselbini je bil nek mladenič, ki je imel pogosto sestanke s svojo izvoljen-ko. Kakor navadno sta zaljubl-jena dva določila uro za sestane-ka, a kakor po naključju se je fant nekega večera zakasnil in je prišel na sestanek šele pozno, ko je bila ura že čez polnoč. V veli-ko svoje presenečenje pa ni dobil v sobi samo svoje izvoljenke, temveč tudi fajmoštra št. 2. Kaj je sledilo na to tudi ne opisujem, ter sedaj povem samo toliko, da je še tista noč vzela fajmoštra z ljubico vred. Kje se sedaj nahaja omenjeni gospod ne vem, ker je odšel brez vsakega slovesa in tu-di oni ni vzel potnega lista.

Tako, če bo naša naselbina zopet dobila župnika, tedaj ga bo-mo zaznamovali s številko 3. Kak bo uspeh, bom poročal pozneje. Pregovor pravi, da v tretje rado gre. — Martin Železnikar.

Johnston City, Ill. — Dne 28. julija je prišel v naš kraj kakih 27 let star Slovenec, visok kakih pet čevljev in pol ter bolj toletega života. Izdajal se je za agenta Universal Portrait Studija v Chi-cagu na 5. W. Van Buren St. Do-bil je mnogo parčelj iz West Frankforta in drugod ter s tem odnesel rojakom mnogo denarja in slike, ki so marsikomu nena-domestljive. Kolikor nam je zna-no, je to prekanjenec, ki je že marsikaterega Slovenca ukani-l, nato pa izginil. Opozorim vse Slovence in Hrvate, da se ga va-rujejo, če bi ga pa kdo spoznal kot pravega, za kar mu bom jaz povr-nil ves trud. "Agent" se je pod-pisoval za Harry G. Kossa. — Anton Ferleš.

Standardville, Utah. — Rud-niki v tej okolici bolj različno o-bratujejo. Nekateri ljudje delajo po eden, drugi pa po dva dneva v tednu. Nekateri pa delajo vse dneve v tednu, celo ob nedeljah, tako, da ljudje nimajo niti časa, da bi se počeno umili. Tu nima-mo nikake organizacije, za kate-ro se ljudje ne zmenijo. Da bi se zmenili za organizacijo jim niti na misel ne pride. Oni se niti ne zavedajo kake sužnji so pri kom-paniji, temveč vse življenje se jim je nekako vsesalo v kri, in mislijo, da mora tako biti. — Joe Kopaynek.

LISTNICA UREDNIŠTVA. S. M. Granville, Ill. — O pri-hodu dr. Lorenza v Chicago bo-mo pravočasno poročali, kakor tudi o podrobnostih, kam se je treba pacientom obrniti, ki rabi-jo njegove pomoči.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Člani prve delavske zbornice v Ljubljani. Dne 25. novembra je imenoval minister za socialno politiko člane provizorične Delavske zbornice v Ljubljani, ki se bo sestala v najkrajšem času. V celoti bo štela Delavska zbornica 50 članov. Zastopnikom naših strokovnih organizacij je priznanih 26 mandatov; klerikalni JSZ 6 mandatov, NSS 7 mandatov, ostali mandati pa so razdeljeni na razne stanovske organizacije industrijskih, trgovskih, rudarskih, bančnih, novinarskih, odvetniških in notarskih uradnikov in poduradnikov. Zastopanih bo v Delavski zbornici 40 zastopnikov industrijskih in obrtnih delavcev, 10 pa zasebnih uradnikov. Člani zbornice so sledeči: Bradeško Andrej, mizar, Ljubljana. Bregant Janko, kovinar, Jesenice-Fuzine. Cvikelj Alojzij, rudarski tajnik, Ljubljana. Česnik Rado, ekonom, Ljubljana. Čeh Karol, pekovski pomočnik, Maribor. Čergonja Ladislav, višji poslovodja, Ljubljana. Čobal Melhior, načelnik unije rudarjev, Zagorje. Dimic Jernej, žagar, Stari trg pri Raketu. Deasla Avgust, porcel. del., Liboje. Družević Ivan, črkostavec, Maribor. Gilevert Dragotin, pis. ravnatelj, Maribor. Glavnik Alojzij, vozni zapisovalec južne železnice, Ljubljana. Gomilek Vladimir, žel. pristav, Ljubljana. Gregorka Miroslav, žel. višji rev., Ljubljana. Jagodič Mihael, strojni pomočnik, Moste pri Ljubljani. Jeran Jurij, strojevodja, Jesenice-Fuzine.

Jerih Fran, stavb. del. Ljubljana. Kosovec Karl, sklad. del., Ljubljana. Kompan Ivan, skladišni delavec, Celje. Kržmar Angela, tobakna delavka, Ljubljana. Krušič Ivan, sukač, Trbovlje-Loke. Kušnjak Franc, čevljarški pomočnik, Ljubljana. Lapun Ignacij, železničar, Maribor. Lebič Valentin, tesarski polir, Celje. Leskovec Alojzij, pekovski pomočnik, Celje. Lešnik Peter, opek. delavec, Lajtersberk. Lovšin Evgen, bančni uradnik, Ljubljana. Majerič Ivan, usnj. del., Trbič. Marinšek Alojzij, delavec tovarne karbida, Ruše pri Mariboru. Močnik Luka, strugar, Guštanj. Pečnik Karol, krojaški pomočnik in strokovni tajnik, Ljubljana. Pezdrič Gašper, prog. moj. rev. juž. žel., Ljubljana. Podbešek Ferdo, kov. drž. ž., Ljubljana. Poderschan Vincenc, livar, Muta ob Dravi. Pranhart Ivan, žagar, Misljane. Ravnik Janko, kov. del., Jesenice. Razbojšek Ciril, mizar Maribor. Simončič Ivanka, tobakna delavka, Ljubljana. Trebušak Lovro, rudar, Zagorje. Treiber Alojzij, mod. mizar, Ljubljana. Turk Filip, trg. nastavljenec, (Krišper), Ljubljana. Urbančič Valentin, ur. tv. Impex, Ljubljana. Valenček Ferdo, rudar, Velenje.

Velčanek Franjo, rud. podur., Trbovlje. Zupan Ivan, užit. uslužbenec, Ljubljana. Zupana Rajko, natak, Ljubljana. Žagar Janko, črkostavec, Ljubljana. Živkovič Nikolaj, krojaški pomočnik, Maribor.

Razne vesti.

Nova radioaktivna prvina — Francoski kemik Barthelot je odkril novo prvino, ki izžareva nevidne žarke, kateri prodirajo skozi neprozorna telesa. Imenoval je to prvino "Emilium". Kakor znano imenujejo snovi s takimi lastnostmi, kakor je gorenja, radio-aktivne. Doalej poznajo že kakih trideset podobnih prvin.

Kako odpadajo od Rima na Čehoslovnašem je dobro razvidno iz naslednje statistike: meseca decembra 1918, je bilo v Pragi med šolsko deca 96,20% katoličanov, meseca decembra 1919, jih je bilo 94,54%, a v marecu 1921, samo 70,80 odstotkov. V tem času je bilo na Čehoslovnašem živahno protiklerikalno gibanje, toda ljudje, ki so se odujevali enemu klerikalizmu, so padli deloma v naročje drugemu, nič manj antipatičnemu klerikalizmu čehoslovnaške narodne cerkve. Otrk, ki ji pripadajo, je danes po vseh čehoslovnaških šolah za 8%. Število dece, ki po svojih starih ne pripada nobeni cerkvi pa se je od leta 1918, do 1921, dvignilo od 0,28% na 13,45 odstotkov.

Petrograd — Ljeningrad. Iz Moskve poročajo, da nameravajo boljševiki prekratiti Petrograd v Ljeningrad.

Delavec brus delavskega časopisa je kakor vojak brus puške. Naročite se in širite svoje glasilo "Prosveta".

NAZNAILO IN ZARVALA.

Z žalostnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znaneem žalostno vest, da je umrl moj ljubljani soprog

ANTON KROPIVŠEK

dne 12. novembra, 1921 se je utrgala plast in ga tako poškodovala, da je mesec dni pozneje umrl v bolnišnici v Salt Lake City, Utah. Lepo se zahvalimo njegovemu prijatelju Mike Karstniku za ves njegov trud in požrtvovalnost, ki je stal pri njemu do zadnje ure in mu položil lep šopek svežih cvetlic v blagi spomin. Tvala Tonetu Brajkoviču, ki ga je vsaki dan obiskal v bolnišnici. Pokojnik je bil član društva št. 52, S. S. P. Z. Še enkrat najlepša hvala vsem, ki so se vdeležili pogreba in so spremlili mojega soproga na pokopališče. Tebi dragi moj Anton pa želim, spavaj mirno v hladni ameriški zemlji. Žalujoci ostali: Josefina Kropivšek, soproga tukaj v Ameriki, v starem kraju pa oče in mati, en brat in tri sestre.

RADA BI IZVEDELA

kje se nahaja moja prijateljica Franciška Kutnar, pred se je pisala Jezernik, leta 1913 svi živeli skupaj v Milwaukee, Wis., pri Tereziji Jakob, 3310 Center St. Če kateri rojakov ve za njen sedanji naslov prosim, da mi to naznači, ako bo pa sama čitala ta oglas, naj se prijavi na moj naslov: (moje prejšnje ime je bilo Mary Zupan sedaj omožena: Mary Aljančič, 314 Easton Ave., Peoria, Ill. (Adv.) Dec. 30-31.

VAŠE KNJIGE.

Zajednici. Povest iz življenja slovenskih trpinov v Ameriki. Vezano. Stane s poštnino vred \$1.75. Zakon biogenesije. Vrlo poučna knjiga, ki pove, kako sleherni človek ponavlja v sebi razvoj vseh svojih živalskih in divjaških prednikov. S slikami. Vezano. S poštnino vred \$1.50. Obe knjigi, ki se naročita obenem, za tri dolarje poštnine prosto. Naročila sprejema tajnik Književne matice S. N. P. J.: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. — Adv.

DOBIL SEM VELIKO POŠILJATEV SUHEGA GROZDJA IN BRINJA.

Muškatel, jako sladko debele jagode, boksa 50 funtov. \$ 8.00 Cipar grozde, največje in najsladkeše jagode, boksa 50 funtov \$ 7.00 Malo črno grško grozde, zelo sladko, boksa 50 funtov \$ 7.00 Brinjeve jagode, zelo lepe vrče 132 funtov \$10.20 Pri večjem naročilu vprašajte za posebno ceno. K naročilu priložite Money Order.

MATE PEZDIR, Box 772, City Hall Station, NEW YORK, N. Y.

PREDNO NEGO POŠLJETE DENAR V JUGOSLAVIJO

pišite po naš cenik kateri je za vsacega Jugoslavana v Ameriki merodajen. Za vloge plačamo po 4% obresti. Šifkarte za vse črte. EMIL KISS, bankir, 133 Second Avenue, NEW YORK, N. Y.

Največji in najhitrejši parniki sveta. Izvrstna postrežba potnikom. Lokalni zastopnik je v vsaki mestu ali blizu njega. V Jugoslaviji, Ogrsko, Rumunsko in Bolgarijo, Milano Trata, Reke ali Dubrovnik. Preko Dubrovnika v Trst in Raha-ITALIA. Jan. 5 Vojnja \$87.00—davek \$5.00. Via Cherbourg & Southampton. Sazonia Jan. 21 Aquitania Feb. 7

POOBLASTILA

dela MATIJA SKENDER je 12 LET, za rojake po celi Ameriki. On že mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Piši mu in razloži svoje zadeve, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bode mogoče grunt prodan z nepravilnim pooblastilom. Njegov naslov je 5227 Butler St., Pittsburgh, Pa. (Advert.)

F. M. Dostojevskij: **BESI** Roman v treh delih. Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.) Če se je soliden in trezen človek nasmehnil taki bajki in pametno pripomnil, da tisti, ki dela škandale in začenja svoje bivanje v mestu z oteklim licem, ni prav podoben uradniku, so ga zavrnilo šepetaje, da služi takorekoč zaupno, ne javno, in zahteva njegova služba sama po sebi, da je čim najmanj podoben uradniku. Takšna opazka je učinkovala; saj smo vedeli, da gledajo v prestolici na zematvo naše gubernije s nekam posebnim zanimanjem. Ponočitvi moram, da so te govornice samo švigile po zraku in se potuhnile brez sledu, kakor hitro se je Nikolaj Vaevolodovič spet pojavil; pripomnim pa, da je poglala marsikatera vest iz par kratkih, a hudobnih besedi, ki jih je nejasno vrzel v klubo umirovljeni gardni kapitan Armetij Pavlovič Gaganov po svoji nedavni vrnitvi iz Petrograda. Ta Gaganov je bil zelo imovit graščak iz naše gubernije in okraja, velikomesten svetnjak in sin pokojnega Pavla Pavloviča Gaganova, uglednega starešina, ki ga je Nikolaj Vaevolodovič pred dobrimi štirimi leti tako čudno sirovo in pričakovano razžalil, kar sem omenil že prej v začetku povesti. Vsi so zvedeli takoj, da je napravila Julijana Mihajlovna Varvari Petrovni izreden obisk, pa so ji pred vrati sporočili, "da zaradi bolezni ne sprejemajo"; istotako, da je Julija Mihajlovna dva dni po svojem obisku posebej poslala vprašat, kako je z zdravjem Varvare Petrovne. Nazadnje je začela povsod "brantiti" Varvaro Petrovno, seveda le v najvišjem zmislu, to je, po možnosti nedolžno. Vsa prvotna škodljiva namigavanja o nedeljskem dogodku je poslušala tako strogo in hladno, da se v njeni navzočnosti kmalu niso več ponavljala. Tako se je povsod ukoreninila misel, da pozna Julija Mihajlovna ne le vso skrivnostno zgodbo, temveč tudi ves njen tajinstveni zmisel do najmanjših podrobnosti, in to kot udeleženka, ne kot postranska oseba. Omenim naj hkrati, da je že dobivala med nami tisti večji vpliv, po katerem jo je tako očitno želalo ter si ga je tako želela, in se je že sklepal "krog" okoli nje. Del družbe ji je priznaval praktičen um in takt. . . ali o tem pozneje. Njenemu pokroviteljstvu se je imel zahvaliti Pjotr Stepanovič za svoje neobičajno nagle uspehe v naši družbi, ki so takrat zelo presenetili Stepana Trofimoviča.

okselenece res malce čuden. Saj je vendar alovec kot nekdanji inozemski revolucionar, najsi je bila resnica ali ne, ter sodeloval pri raznih inozemskih tiakovnih podjetjih in kongresih: "iz časopisov se mu lahko dokaže", kakor se je zlobno izrazil pri srečanju s menoj Aljoša Teljatinov, zdaj žalibog samo uradnik v pokoju, nekdanj pa ravnatačen ljubček v hiši prejšnjega gubernatorja. Eno je staló kakor pribito; namesto preganjanja je našel bivši revolucionar v ljubi domovini malodane vzpodbudo; lahko je potemtakem, da je bilo vse skupaj bajka. Liputin mi je šepnil enkrat, da je se Pjotr Stepanovič po govoricah baje skesal, povedal nekaj drugih imen, dobil odpuščenje in nemara tako odlašil svoj dolg, seveda s obljubo, da hoče tudi zanprej se koristiti državi. Sporočil sem te strupene besede Stepanu Trofimoviču, ki se je globoko zamislil nad njimi, čeprav mu je bila misel vsa omejena. Pozneje se je izkazalo, da je prišel Pjotr Stepanovič z nadvse uglednimi priporočilnimi pismi; gubernatorici vsaj je izročil list jako odlične stare dame iz Petrograda, katere mož je bil izmed najvplivnejših starih ljudi v prestolici. Tista dama, krestna hotra Julije Mihajlovne, je omenila v svojem pismu, da tudi grof K. dobro pozna Pjotra Stepanoviča kot prijatelja Nikolaja Vaevolodoviča ter ga je vzljubil kot "vrednega mladega moža, vzlie njegovim bivšim zablodam." Julija Mihajlovna, ki je cenila svoje sirmasne in s tolikim trudom vzdrževane zveze z "višjim svetom" do neverjetnosti, je bila stakinega pisma seveda prav vesela; vendar pa je tičala za vsem še nekaj posebnega. Celo svojega moža je spravila v skoraj familjarne odnose s Pjotrom Stepanovičem, tako da se je gospod von Lembke kar pritoževal . . . no, tudi o tem pozneje! Zaradi spomina bodi omenjeno, da je sprejel Pjotra Stepanoviča tudi veliki pisatelj zelo naklonjeno in ga takoj povabil k sebi. Taka naglica pri toli nadutem človeku je zbudila Stepana Trofimoviča huje od vsega; jaz pa sem jo razumel drugače: ko je gospod Karmazinov povabil nihilista, so mu bili prav gotovo pred očmi njegovi stiki z naprednimi mladeniči obeh prestolice. Veliki pisatelj je histerično trepetal pred novodobno revolucionarno mladino, in ker je bil v svoji nevednosti prepričan, da drži ona ključ ruske bodočnosti v rokah, se je nizkoto prilizeval tem mladim ljudem, predvsem zato, ker so hodili oni brezbržno mimo njega.

II.

Pjotr Stepanovič se je oglašil dvakrat tudi pri obetu, žal, da obakrat v moji odsotnosti. Prvikrat ga je obiskal v sredo, čele četrti dan po prvem srečanju, in tudi to zgolj po opravkih. Da ne pozabim — račun zaradi posestva sta opravila takorekoč neališno in nevidno. Varvara Petrovna je prevzela vse in vse izplačala, kupila seveda posestvece in samo obvestila Stepana Trofimoviča, da je vse opravljeno; pooblaščenec Varvarne Petrovne, njen komorni sluga Alekszej Jegorovič, mu je prinesel nekaj podpisat, kar je tudi storil molče in s največjim dostojanstvom. (Dalje prihodnja).

Omejite prehlad. Ustavite kašelj.

Ota sta izmenjena nevarnosti. Prijatelj bož z daljosežnimi posledicami se lahko mnogokrat izogne, če dobi prava zdravila.

Severa's Cough Balsam

(Severov Balsam zoper kašelj) od pomore pri navadnem kašlju, pomiri bronhialna vzmernjenja, popravi prebava, omogoča red in olajšava dihanje. Cena 25c in 50c—Severa's Cold and Grip Tablets (Severovi Tableti zoper prehlad in gripe) ustavijo prehlad prvine se navaja. Cena 30 centov. Po vseh lekarnah.

All ste dobili iztis Severjevga Almansha za leto 1922? Dobite ga vsotudi pri svojem lekarnu ali pa direktno od

PREKLIC.

Podpisani prekleujem in izjavljam, da ni bil ne Mike Sirk in tudi ne Mike Gerčar navzoč pri tatvini in da nista delala nobene neprilike na večer dne 3. decembra 1921, kot ja ljudje sumijo in blajuzi okoli, da smo bili vsi trije v zvezi, kakar pa izjavljam, da sta gori omenjena popolnoma nedolžna. Ona dva mi odpustita pod pogojem, da njih dveh ne sme nihče smiliti, zato kar se je izvršilo omenjenega večera. Jaz sem popolnoma vsaega sam kriv, zato se enkrat izjavljam, da sta Mike Sirk in Mike Gerčar popolnoma nedolžna. To potrjujem v navzočnosti petih prič in z notarok zapisekono. Izjava. — John Kedrich, R. F. D. 1, Box 27 E., Washington, Pa. (Adv.) Dec. 30-31.

Začimbo, selišče in najraznovrstnejša

DOMAČA KRAVILA, katere priporoča magr. Knapp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni osnit. MATE PEZDIR, F. O. Box 772, City Hall Station, NEW YORK CITY.

Za kuhanje piva doma.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najbolj in najlepši. Dobiti je tudi zbirke sodov, steklenice in raznih loncev, itd. Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje. Grocerijam, sladničaram in v prodajalno šolezine dajo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR, 8401 Superior Avenue, Cleveland, O.

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vsak dan. Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"?

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE in vseh njenih podružnic.

JUGOSLAVIJA Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb. ITALIJA NEMSKA AVSTRIJA Trst, Opattija, Zadar Dunaj.

IZVRŠUJEMO hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji in Nemški Avstriji.

IZDAJAMO čeka v kronah, lirah in dolarjih, plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

PRODAJAMO parobrodna in železniške vozna lista na vse kraje in za vse črte.

IZSTAVLJAMO tudi čeka, plačljive v efektivnem slatu pri Jadranski banki in njenih podružnicah z pridržkom, da se izplačajo v zaplosoh ali angleških šterlingih, ako ni na raspologo ameriških dolarjev v slatu.

SPREJEMAMO DENARNE VLOGE v dolarjih ter plačamo začasno 4% obresti. Oddetek vlog smo vstanovili nanovo na željo mnogih rojakov izrom Amerike, ki se poslužujejo naše banke. Po sprejemu prvega denarja izdamo vložno knjižico v dolarjih in jo pošljemo vlagatelju. Za prepis nadaljnjih vlog ali za dvig denarja je potrebno, da se nam pošlje v registriranem pismu vedno tudi vložno knjižico.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali po New York Bank Draft.

KADAR STE NA POTU v staro domovino in se nahajate v New Yorku, se vam bo izplačalo, ako se zglasite glode vreditve Vaših denarnih zalog pri ravnateljstvu naše banke v prvem nadstropju brez osira na to, ako kupite parobrodni listek pri nas ali ste ga mogoče že kupili drugje.

Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni pogoji, ki bodo velika korist za vse one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

Slovenci, prijatelji in poznavalci naše banke so vlijudno prošeni, da opozorijo na ta naš oglas svoje znance iz Hrvatske, Dalmacije, Iatre, Goriške, Srbije, Bosne, Hercegovine in Črnegore.

Frank Sakser State Bank

Pošiljamo denar v staro domovino.

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na SLOVENSKO, HRVATSKO, DALMACIJO IN ISTRO.

Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Bolgarijo in Rumunsko. Jamčimo za vse poslani denar, enako kot pred vojno, da bodo hitro in točno izplačani.

PRODAJAMO ŠIFKARTE NA VSE LINIJE. Uradne ure so: 9 jutro do 5 večer. Ponedeljek in soboto do 3:30.

KASPAR STATE BANK, 1900 Blue Island Avenue, CHICAGO, ILL.